

Revidirana metodologija za nastavnike u poučavanju nacionalne i europske literature uz pomoć IKT-a

SKRAĆENA VERZIJA

Uvod

Ovo je konačna verzija dokumenta koji je nastao na temelju implementacije nastavne metodologije projekta AMORES u pet škola partnera diljem Europe tijekom školske godine 2014/2015.

Ovdje opisanu metodologiju može koristiti svo nastavno osoblje, a prvenstveno oni nastavnici koji žele potaknuti sudjelovanje svojih učenika u edukaciji o nacionalnoj i europskoj literaturi kroz izradu e-artefakta.

Nastavna metodologija AMORES-a i sugestije sastoje se od skupa prilagodljivih resursa koji se mogu primijeniti u različitim kontekstima škola koje sudjeluju kao i u širem kontekstu edukacije.

Osnovni ciljevi nastavne metodologije AMORES-a

Ova metodologija predstavlja okvir za nastavnike koji žele poboljšati poučavanje književnosti u zemljama Europske unije, potičući učenike na veći angažman putem kreativne i suradničke metodologije .

Metodologija je rezultat osnovne potrebe da se pronađe način za veći angažman učenika. Četiri od ukupno pet škola je naišlo na poteškoće u motivaciji i proučavanju literature, osobito sa starijom djecom. U konkurenciji s drugim medijima, koji zahtjevaju kraću pozornost i imaju veću interakciju, kao i sama priroda sadržaja (koja ne mora nužno biti namijenjena učenicima) može dovesti do toga da učenici zanemare čitanje.

Metodologija ima dva dodatna cilja: prvi je unaprijediti digitalnu pismenost učenika i nastavnika, omogućujući im stvaranje e-artefakata, kao i poticanje na međusobno dijeljenje i kritičko promišljanje o izradi e-artefakata. Drugi cilj je da će, pomoću svih ovih aktivnosti, nastavnici biti potaknuti za povećanje pedagoških kompetencija.

Utjecaj metodologije temeljene na implementaciji pilot projekta

Ovo poglavlje opisuje rezultate implementacije pilot projekta u školskom okruženju. Rezultati će vjerojatno biti slični i za škole koje imaju slično okruženje, a nisu sudjelovale u projektu.

Pilot projekt je pokazao da je ova metodologija, a posebno stvaranje e-artefakata, učinkovit način za veći angažman učenika i nastavnika, jer:

Učenici

Tehnologija

- Učenicima je korištenje tehnologije zanimljivije od pisanja
- Učenici s nižom razinom obrazovanja mogu se lakše izraziti na druge načine nego kroz tekst
- Ponovno oblikovanje priče kroz artefakt potiče razvoj kritičkog osvrta kod učenika
- Više vremena provedeno za izradu e-artefakta zahtijeva i dugotrajniji angažman s tekstom, a time i dublju analizu (dugotrajniji angažman odražava se i na snažnijem iskustvu koje učenici doživljavaju kroz njega).

Kolaboracija

- Aktivnosti koje se odvijaju kroz suradnički rad razvijaju komunikacijske vještine i timski rad
- Ovaj alternativni način potiče učenike koji su manje učinkoviti ili imaju manje samopouzdanja da otkriju nove mogućnosti i prezentiraju ih drugim učenicima
- Veći angažman i suradnički rad rezultira i boljim odnosima među učenicima i nastavnicima

Dob

- Ovakva metodologija, koja primjenjuje tehnologiju u nastavi za stvaranje e-artefakta, potiče digitalnu pismenost kod mlađih učenika. Manje je učinkovita kod starijih učenika, ali se u pilot projektu AMORES metodologija pokazala vrlo korisnom za one koji nisu toliko zainteresirani da sami nešto nauče i koji trebaju obnoviti znanje o tehnologijama o kojima su već nešto učili.

Nastavno osoblje

Dijeljenje znanja s kolegama, te proces implementacije metodologije pridonosi nastavnom osoblju u njihovom:

Profesionalni razvoj

- Poboljšava digitalnu pismenost
- Poboljšava iskustvo poučavanja čime njihova uloga postaje više suradnička i zabavnija
- Kako se metodologija sve više koristi i prihvaća i u drugim školskim disciplinama u mogućnosti su više utjecati na kolege

Razredna praksa

- Nastavnici trebaju imati na umu da je korištenje tehnologije u razrednim aktivnostima učinkovitije dokle god se aktivnosti mijenjaju. U suprotnom bi moglo doći do zasićenosti nastavnim materijalom.
- Zbog gore navedenog važno je imati veliki izbor različitih alata koji su planirani za primjenu u nastavi.
- Preporučljivo je da se nastavnici usredotoče na manje knjige, jer studenti tada imaju tendenciju detaljnije čitati knjige i time učinkovitije učiti.

Preporučene metode poučavanja i primjer scenarija učenja

1. Zajednička ili individualna izrada e-artefakte na temelju književnih djela
2. Razmjena e-artefakata
3. Rasprava o e-artefaktima
4. Osvrt na proces izrade e-artefakata i na cjelokupni proces učenja.

Slijedi primjer scenarija učenja koji je u skladu s nastavnom metodologijom AMORES-a. Nastavnici koji su u radu s učenicima tijekom pilota koristili metodologiju, uglavnom su primjenjivali ovdje navedene postupke (s određenim varijacijama u redosljedu)

Preporučene aktivnosti:

- Odaberite knjigu (knjige)
- Prezentirajte knjigu učenicima. Učenici čitaju svoje priče.

- Organizirajte diskusiju unutar razreda. Provedite analizu tekstova s učenicima.
- Sastavite pitanja o tekstu za učenike koji će raspravljati o tome u skupinama te doći do zajedničkih odgovora. Pitanja mogu biti: Tko je vaš omiljeni lik, zašto vam se sviđa itd.
- Zamolite učenike da promisle kako bi dio priče prepričali drugoj školi
- Odaberite alate i aktivnosti koje ćete koristiti. Izmjenjujte ih. Prezentirajte učenicima moguću primjenu e-alata.
- Učenici raspravljaju i odlučuju koji će e-alat koristiti, primjerice za snimanje filma u kojem učenici odglume jedan aspekt priče, ili alat za izradu crtanog filma. S obzirom da snimanje filma može biti dugotrajan proces, nastavnicima se preporuča da razmisle prvo o izradi crtanog filma jer je brže i potpunije.
- Izradite dijelove aktivnosti, tako da uskladite vrstu analize s odabranim alatima
- Odredite grupe u kojima će učenici sudjelovati
- Učenici izrađuju vlastite e-artefakt, npr. crtani strip ili film.
- Učenici škole partnera dijele i razgovaraju o e-artefaktima putem društvene mreže.
- Učenici škole partnera međusobno diskutiraju o procesu izrade e-artefakta putem videokonferencije
- Nastavnici trebaju moderirati i napraviti sažetak diskusija

Preporuke

Za aktivnosti koje se provode u razredu, poput gore opisanih, treba uzeti u obzir sljedeće rezultate pilot studije:

Alati i aktivnosti

- Aktivnosti trebaju biti smislene kako bi motivirali i uključili učenike
- Aktivnosti trebaju biti strukturirane tako da omoguće suradnju među institucijama
- Tehnologija bi trebala pomoći učenicima, ali ne bi trebala dodatno opteretiti škole
- Učenike je potrebno mentorirati te dati povratnu informaciju o napretku tijekom postupka izrade kako bi im se osiguralo svladavanje potrebnih vještina
- Mogućnost da daju povratne informacije o radovima drugih učenika djeluje motivirajuće na učenike, kako u formativnom obliku (omogućujući primjedbe i odgovore na radove drugih) tako i u sumativnom obliku "pokaži i reci"
- Učenje kroz stvaranje je vrlo intenzivna aktivnost. Vremenski je zahtjevna i za učenika i za nastavnika, te je za njeno ostvarenje potrebno osigurati sve potrebne resurse.
- Studenti bi trebali voditi dnevnik koji će im pomoći u pripremi od ideje do realizacije te osigurati da ne zaborave važne stavke, budući da čitanje i analiziranje knjige, a zatim stvaranje artefakta može biti dugotrajan proces.
- Prije implementacije je potrebno napraviti strukturu aktivnosti, primjerice, kako će grupe biti formirane, da li je sva potrebna tehnologija spremna, hoće li se proučavati cijela knjiga ili samo jedan njen segment
- Alati i aktivnosti moraju biti pažljivo usklađeni i nastavnici trebaju pažljivo osmisliti odgovarajući zadatak koji će potaknuti učenike da uče o knjizi, te odabrati prikladan alat za provedbu ovog zadatka, npr Tiki-Toki za izradu vremenskih rasporeda (timeline), jer analiza predstavlja ključne faze u priči.

Olakšajte učenicima učenje

- Iako stvaranje artefakta od učenika zahtijeva kritički osvrt na knjigu kako bi je prepričali, analiza knjiga je složen proces, te kroz njega treba pažljivo voditi učenike.
- Dajte učenicima vremena da razmisle o stvaranju e-artefakata. Refleksija kao vježba za cijeli razred, u kojoj studenti mogu vidjeti međusobne uratke, također može biti

motivirajuća. U tom smislu, videa (u kojima se pojavljuju studenti) su najprikladniji način za provedbu zajedničkih aktivnosti učenika unutar razreda.

Individualne razlike među učenicima

- Jezične vještine, tj. koliko dobro pričaju engleski, i koliko su sigurni u svoje znanje engleskog jezika prilikom međunarodne suradnje.
- Sposobnost suradnje - pojedini učenici koji su kompetentni nemaju razvijenu sposobnost suradnje, pojedini učenici imaju ograničene vještine pregovaranja
- Zrelost (ili medijska pismenost) - prilikom izrade artefakata učenik može implementirati ono što se njemu čini zanimljivo, a ne ono što je relevantno.
- Akademski fokus. Metodologija AMORES-a nastoji uskladiti neravnotežu među akademski orijentiranim i onima koji to nisu. Iako bi ona trebala jednim dijelom učenicima trebala biti i igra, za one koji su prije "pucali visoko" možda se i neće tako dobro snaći u novoj metodologiji te će se osjećati otuđeno.
- Dob učenika. Iako općenito mlađi učenici mogu puno naučiti u smislu digitalne pismenosti (iako ni stariji učenici često nemaju razvijenu digitalnu pismenost), mlađi učenici mogu imati više poteškoća sa stvaranjem artefakta i zajedničkom suradnjom te zahtijevaju veću asistenciju
- Orijetiranost na rezultat nasuprot istraživačkoj kreativnosti. Neki učenici mogu percipirati stvaranje artefakata kao nešto se treba "odraditi" i što brže prijeći na sljedeću aktivnost. To znači da neće detaljno istražiti priče i individualno sudjelovati, u smislu interpretacije i slično. Suprotno tome, drugi učenici mogu se posvetiti detaljnim stvaranjem, ali ne završiti aktivnost do kraja. Obje krajnosti trebaju se optimizirati kako bi se «našli na sredini».
- Poteškoće s učenjem. To mogu biti verbalne poteškoće, primjerice mucanje, a što može otežati pričanje prilikom snimanja videa, ili učenici mogu biti socijalno anksiozni, sa sličnim učinkom. Jedan od učinaka metodologije AMORES-a je da se određen broj učenika, koji su u naravi povučeniji u razredu, istaknu u ovakvim aktivnostima. Pripremite se za svaku mogućnost.
- Učenici koji se smatraju nečitačima/rodne razlike. Pojedini učenici ne žele čitati jer sebe definiraju kao nekoga tko ne čita. To se češće događa kod dječaka nego kod djevojčica. Iako metodologija Amores-a možda ne može to u potpunosti riješiti, svejedno je pokazala veću učinkovitost u uključivanju takvih učenika u analizu knjiga. Ali nemojte očekivati da učenici žele čitati više nego trebaju.
- Vještina čitanja. Amores metodologija se ne bavi direktno vještinom čitanja, iako može potaknuti neke učenike da nastoje više čitati. Međutim, vjerojatno će detektirati poteškoće kod čitanja, te ovo može biti prilika za njihovo rješavanje.

Podrška razreda i roditelja

- Nastavnici su ustanovili da je potrebna veća razina podrške za AMORES metodologiju nego kod tradicionalnog oblika nastave te su pronašli odgovarajući omjer podrške učenik-nastavnik. Iako tehnologija nije bila zahtjevnija, potreba za učitavanjem materijala i održavanje tehnologije bilo je zahtjevno. Mlađi učenici su u pravilu trebali veću podršku.
- Važno je da se roditelji uključe u proces kroz uvodnu radionicu. To može pomoći u rješavanju pitanja vezanih uz korištenje tehnologije, te im pomoći u pružanju podrške djetetu za izradu zadatka .

Ograničenja

Prije provođenja aktivnosti u razredu postoje određena metodološka ograničenja koja bi se trebala navesti. Dva su opća ograničenja koja se javljaju u svim situacijama, te jedno specifično ograničenje za Veliku Britaniju.

- Amores metodologija sama po sebi ne mijenja stav o čitanju, ali ona potiče detaljniji angažman oko teksta i slova.
- Amores metodologija je vremenski vrlo zahtjevna
- U školski sustav Velike Britanije odgovornost je spuštana na najniže razine, što zahtijeva pisani rad od studenata kako bi se vidjelo ispunjenje zadanih ciljeva. To znači da korištenje Amores metodologije u obrazovnom sustavu Velike Britanije može biti učinjeno samo u manjoj mjeri, ali ipak može biti provedeno.